

Joc d'ombres literàries

JAUME CLARET

Tota biografia sobre gent de lletres bascula entre la reconstrucció de la trajectòria vital i la literària. A *Kafka*, l'assagista

i crític literari Pietro Citati (Florència, 1930) supera aquesta tensió per elevació, en proposar-nos un retrat en què vida i obra es confonen. Una mescla respectuosa –gairebé amorosa– i coherent amb el mateix Franz Kafka (Praga, 1883 - Kierling, 1924), per qui una no es podia entendre sense l'altra perquè, com assegura el biògraf italià: "Només el sostenia la literatura".

Tanmateix, la literatura constituïa alhora força i limitació. A través d'ella s'expressava i, per exemple, trobaven el seu camí les forces de l'inconscient, els interessos, les pors... Però també li exigia exclusivitat i renúncia. Així, el món exterior esdevenia una nosa i una interferència sovint irritant, i provocava la reducció del seu cercle a la mínima expressió.

Sens dubte, la vida amorosa de Kafka evidència millor que cap altre aspecte de la seva biografia aquesta dualitat. Cap esdeveniment el marcarà tant com la troba-

da amb Felice Bauer el 13 d'agost del 1912 i cap fet generarà més correspondència que els seus successius enamoraments i prometatges. "La literatura es rebel·lava contra la vida conjugal", escriu Citati.

Aquest voler i dordre vital es converteix en la base de la seva creació. El sentiment de culpabilitat –i la desesperació fruit d'aquesta– esdevé l'arma més potent de l'art de la visió literària. La creació i la inspiració es troben precisament a la part fosca. És el mal que ens mou, mentre el bé condueix a la simple contemplació.

Com ens recorda Citati, aquesta recerca cristal·litza en una sèrie de llibres cabdals –supervivents al foc purificador al qual, en cert moment, volia condemnar-los Kafka– dins del cànon, així com en aportacions estilístiques rellevants com la mort quasi total de la figura del narrador o unes estructures narratives de simplicitat aparent però absolutament ben travades. De fet, sovint el significat últim de la seva obra ens és negat per manca de prou claus interpretatives i pel caràcter personal de la seva recerca literària i espiritual.

Amb tot, *Kafka* no és una biografia melancòlica, ni tot és transcen-

KAFKA
PIETRO CITATI
TRAD. ANNA CASASSAS
QUADERNS CREMA/
ACANTILADO
350 P./24 €

ATELIER JACOBI, 1906

dència. Citati fuig de l'estereotip que ha convertit l'autor praguès en la quinta essència del personatge kafkià. Certament, era un home obsessionat, malalt i de difícil sociabilitat... però no únicament. Una anècdota protagonitzada durant una de les seves últimes convales-

cències, ja malalt de tuberculosi, n'és el millor exemple. Després de sopar, Kafka, l'home enclaustrat i obsessionat amb les ombres de l'ésser humà, va mostrar-se més sociable que mai, entretenant la resta d'hostes amb la seva habilitat per fer jocs d'ombres a la paret. ♦♦

En *Un tros de cel*, Isabel-Clara Simó relata la lluita contra el destí d'una jove xinesa venuda al tràfic de blanques per la seva família.

La història de la Wing atrapa el lector amb una narració crua però plena d'esperança.

Amb la prosa intimista i lírica que el caracteritza, Erri De Luca ens presenta un home que recorda, cinquanta anys després, un estiu a la costa de Nàpols, quan començava a descobrir el pes de paraules com *amor* i *justícia*.

«Els peixos no tanquen els ulls és un petit miracle.» *L'Unità*

Els millors llibres per a aquest Sant Jordi

www.bromera.com
edicions
bromera